

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

van

DINSDAG 5 JANUARI 2010

Voormiddag

COMMISSION DES RELATIONS EXTERIEURES

du

MARDI 5 JANVIER 2010

Matin

De vergadering wordt geopend om 10.20 uur en voorgezeten door de heer Geert Versnick.
La séance est ouverte à 10.20 heures et présidée par M. Geert Versnick.

De **voorzitter**: Collega's, ik wens u allen een voortreffelijk 2010. Ik hoop dat wij onze samenwerking zoals voorheen kunnen voortzetten in de constructieve geest die wij in deze commissie altijd hebben gehanteerd.

Monsieur le ministre, je tiens également à vous adresser mes meilleurs vœux. Je crois parler au nom de toute la commission lorsque je vous souhaite de réaliser vos objectifs politiques et d'atteindre, cette année, les 0,7 % du produit national brut en termes d'investissements dans la coopération au développement.

Collega's, ik wil u de allerbeste wensen overbrengen, dat u alles mag realiseren dat u voor ogen hebt op privévlak en op professioneel vlak.

Wij hebben een vrij gevulde agenda voor onze eerste vergadering.

Collega's, ik wil even het Reglement in herinnering brengen. Er is een timing voorzien van vijf minuten voor vraag en antwoord. Als men beknopt blijft, zullen wij binnen een redelijke termijn onze agenda kunnen afwerken.

01 Vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "belastingen op winsten door buitenlandse bedrijven in ontwikkelingslanden" (nr. 17709)

01 Question de M. Francis Van den Eynde au ministre de la Coopération au développement sur "les impôts sur les bénéfices générés par les entreprises étrangères dans les pays en développement" (n° 17709)

01.01 Francis Van den Eynde (VB): Mijnheer de voorzitter, ook ik wil mijn wensen overbrengen. Zij gelden uiteraard ook voor de mensen van het secretariaat, van de fracties en ik breng ze meteen ook aan u over, mijnheer de minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag heeft betrekking op een uitspraak die de heer De Gucht deed in zijn hoedanigheid van Europees commissaris voor Ontwikkelingssamenwerking begin december tijdens een toespraak voor het Europees Parlement.

Hij stelde daar dat ontwikkelingslanden erin moesten slagen om zelf meer geld te genereren. Hij bedoelde daarmee dat ze meer geld moesten halen uit belastingen, onder meer uit belastingen op de winsten gemaakt door buitenlandse bedrijven.

De toelichting, in de mate dat dit nog toegelicht moet worden, is dat wij allemaal weten dat bepaalde van deze ontwikkelingslanden, en dan denk ik in het bijzonder aan Congo, in feite schatrijk zijn of tenminste schatrijk zouden moeten zijn. In de realiteit draait het echter totaal anders uit. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat ten gevolge van onder meer heel wat corruptie - laten wij de zaken noemen zoals ze zijn - nogal wat bedrijven ontsnappen aan het betalen van belastingen. Dit geldt in het bijzonder voor buitenlandse bedrijven.

Wat is ter zake het standpunt van de Belgische regering, meer bepaald de minister voor Ontwikkelingssamenwerking?

Welke maatregelen werden er getroffen om de ontwikkelingslanden op die plicht, want het is een plicht, te wijzen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Eynde, ik dank u alvast voor het naleven van de spreektijd zoals voorzien in het Reglement.

01.02 Minister **Charles Michel**: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het is nodig dat ontwikkelingslanden hun afhankelijkheid van internationale financiering verminderen. Sinds de Conferentie van Monterrey wordt de mobilisatie van middelen binnen ontwikkelingslanden algemeen aanvaard als basis voor de ontwikkeling van een land. In de nasleep van de financiële en economische crisis is het extra belangrijk om de capaciteit van ontwikkelingslanden te versterken en de eigen nationale financiële middelen te mobiliseren.

In mijn beleidsnota vermeld ik expliciet dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking zich, samen met de Europese Unie, voor de ontwikkeling van de fiscale inkomsten van de partnerlanden zal inzetten. Belastingen op winsten van de binnenlandse en buitenlandse privésector zijn echter pas mogelijk als er een gunstig investeringsklimaat bestaat. De Belgische ontwikkelingssamenwerking levert sterk toegenomen inspanningen om de privésector in ontwikkelingslanden te ondersteunen.

01.03 **Francis Van den Eynde** (VB): Ik dank de minister voor zijn antwoord en ook voor zijn verwijzing naar de beleidsnota.

Ik dring er op aan om binnen afzienbare tijd in de commissie duidelijkheid te verschaffen over de concrete stappen die België en Europa ondernemen in het kader van hun politiek om ontwikkelingslanden te helpen hun eigen fiscaliteit te ontwikkelen. Hoe zit het heel concreet met die buitenlandse bedrijven? Natuurlijk is het zo dat een investeringsklimaat gunstig moet zijn om meer bedrijven aan te trekken en meer belastingen te genereren. Doch, wij moeten elkaar geen Lijzabet noemen, want op dit ogenblik maken bepaalde bedrijven, waarbij ook landgenoten betrokken zijn, op dit ogenblik onder meer in Centraal-Afrika heel grote winsten.

De **voorzitter**: Dat kan altijd gebeuren, collega. Het is een aandachtspunt dat iedereen deelt.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

02 **Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de burgerlijke en politieke vrijheden in Burundi" (nr. 17787)**

02 **Question de M. Dirk Van der Maelen au ministre de la Coopération au développement sur "les libertés civiles et politiques au Burundi" (n° 17787)**

02.01 **Dirk Van der Maelen** (sp.a): Mijnheer de minister, Burundi is een van onze belangrijkste partnerlanden. België is trouwens de grootste donor van Burundi. Globaal gezien blik ik nogal positief terug op de evoluties in dat land in de laatste jaren. Het land bevindt zich nu echter in een delicate fase. De jongste weken bereiken mij hoe langer hoe meer – ondanks het gunstige beeld dat we hebben van de ontwikkelingen in Burundi – een aantal berichten die wijzen op minder gunstige ontwikkelingen. Ik wijs bijvoorbeeld op nota's en rapporten van 11.11.11 die spreken van arbitraire arrestaties, intimidatie en moorden met een uitgesproken politiek karakter. Men zegt dat er ook naar autoritaire trekken neigende gedragingen zijn van de president. De ruimte voor politieke formaties zou tevens sterk ingeperkt worden.

Ter gelegenheid van de bespreking van de beleidsnota heb ik reeds gezegd dat ik vond dat de minister een zeer interessante vernieuwing heeft ingevoerd, met name de voorwaardelijke enveloppe voor de bilaterale samenwerking. Omdat ik denk dat die voorwaardelijke enveloppe kan worden gebruikt om de situatie in goede banen te houden, wil ik de minister vragen of een onderdeel van die voorwaarden het respect is voor de burgerlijke en politieke rechten. Ik bedoel dit dan in de brede zin van het woord, het gaat niet alleen om een verkiezingsproces in zijn formaliteiten. Gaat het ook om het creëren van een democratische ruimte in het land? Zal dat een van de voorwaarden zijn die u stelt voor die enveloppe?

02.02 Minister **Charles Michel**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van der Maelen, de beslissing van de

minister van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het intrekken van het statuut van vzw voor het FORSC is inderdaad een onderwerp dat ik van nabij heb gevolgd. De officiële rechtvaardiging voor de intrekking van deze erkenning is van technische aard en is wellicht niet helemaal conform met het decreet van 1992, aangaande vzw's, noch met de Burundese Grondwet.

Een aantal leden van het FORSC, onder meer vakbonden, valt niet onder het decreet van 1992 en valt dus ook niet onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken. De betrokken minister heeft geoordeeld dat dit een voldoende grond was om de oorspronkelijke beslissing tot erkenning van het FORSC te vernietigen.

Gezien de nakende verkiezingen, en meer algemeen het belang van een goed democratisch bestuur voor de ontwikkeling van het land, volg ik deze problematiek met aandacht. Recentelijk lijkt er inderdaad een evolutie bij de overheid te zijn om de bewegingsruimte van ngo's te beperken. De vrijheid van associatie en vergaderen wordt inderdaad geregeld beperkt door niet-wettelijke vereisten op te leggen voor het organiseren van activiteiten van ngo's.

Op 25 november 2009 heeft de EU-trojka, onder voorzitterschap van België, de minister van Binnenlandse Zaken ontmoet om haar ongerustheid uit te drukken over de beslissing met betrekking tot het FORSC. Aan de minister werd uitgelegd dat de overheid de indruk geeft de civiele maatschappij niet als partner in de ontwikkeling van het land te beschouwen. In zijn reactie was de minister voorzichtig en stelde dat de beslissing in kwestie gewijzigd kon worden na overleg met het FORSC.

In het kader van onze ontwikkelingssamenwerking onderhoudt België een geregelde beleidsdialoog, zowel over technische dossiers als over vraagstukken inzake democratisch bestuur. In Burundi leidt dit soort beleidsdialogen doorgaans tot resultaten. In het kader van het nieuwe indicatieve samenwerkingsprogramma heb ik dat, in het belang van goed bestuur voor de ontwikkeling van het land, willen onderstrepen. Daarom is in een bijkomende tranche van 50 miljoen euro voorzien, afhankelijk van een reeks criteria waaronder de goedkeuring van het actieplan inzake goed beheer door de Burundese regering.

Zeer concreet zal binnen twee jaar een evaluatie met de Belgische en Burundese autoriteiten plaatsvinden om vast te stellen of de voorwaarden zijn vervuld en om na te gaan of in de bijkomende tranche zal worden voorzien.

02.03 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de minister, het is mij nog niet volledig duidelijk. Goed beheer is een containerbegrip. Daarin kan men van alles stoppen. Ik zie vaak in dergelijke evaluaties dat goed bestuur wordt gedefinieerd aan de hand van technische, cijfermatige criteria van bijvoorbeeld de Wereldbank of het IMF.

Mijn vraag is of u onder goed beheer ook het creëren van een democratische ruimte en het respecteren van burgerlijke en politieke rechten verstaat? Zijn dat de voorwaarden waaraan de prestaties van Burundi zullen worden getoetst voor de toekenning van die enveloppe?

Voorts, wordt de evaluatie alleen door u gemaakt? Komt daarover een breder overleg in België? Het overleg in de regering is mijn zaak niet, maar die in het Parlement wel. Zal het Parlement ook de kans krijgen om samen met u de evaluatie te maken van de ontwikkelingen die Burundi doormaakt en die al dan niet recht geven op een voorwaardelijke tranche?

02.04 Minister Charles Michel: Ik geef twee concrete voorbeelden van voorwaarden. Een eerste voorwaarde is het verloop van de verkiezingen als een positief proces met respect voor de algemene voorwaarden voor een succesvolle verkiezing in Burundi. 2010 is ter zake een belangrijk jaar.

Ik pleit voor een delegatie van Belgische parlementsleden in het kader van dit proces. Ik heb de gelegenheid gehad om met de heer Leterme, toen nog in zijn hoedanigheid van minister van Buitenlandse Zaken, een gesprek te hebben met de president van Burundi. Ik heb reeds een overleg met de voorzitter van deze commissie gehad over de mogelijkheid dat Belgische parlementsleden actief zouden zijn in de controle van de verkiezingen in Burundi.

U zegt terecht dat goed bestuur een breed begrip is. Wij hebben de beslissing genomen om precieze voorwaarden te bepalen in ons programma voor Burundi, bijvoorbeeld concrete internationale en objectieve

indicatoren, zoals de CIPA. Deze indicatoren staan rechtstreeks in verband met respect voor de Grondwet, met respect voor de wetgevingen in Burundi.

Dat zijn twee concrete antwoorden. Binnen twee jaar is een evaluatie gepland om na te gaan of er al dan niet vooruitgang is geboekt op het vlak van goed bestuur, op het vlak van corruptiebestrijding en vooral op het vlak van een positief electoraal verkiezingsproces.

De **voorzitter**: Ik kan enkel de minister bijtreden. Hij heeft mij inderdaad aangesproken over het feit dat hij, in samenwerking met het Parlement, voor de verkiezingen een aantal zaken zou moeten ondernemen. Het is de bedoeling om dat zo vroeg mogelijk te doen, want een monitoringmissie vlak voor de verkiezingen is uiteraard waardevol, maar is een onvoldoende voorwaarde. Ik meen dat wij zo spoedig mogelijk tot dat proces moeten komen en in dialoog moeten treden met de Burundese overheden en collega's, in de aanloop naar de verkiezingen. Iedereen weet dat de aanloop naar de verkiezingen belangrijk is voor het democratisch gehalte van de verkiezingen en om de verkiezingen degelijk te laten verlopen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de Belgische klimaatsteun aan ontwikkelingslanden" (nr. 17904)

03 Question de M. Dirk Van der Maelen au ministre de la Coopération au développement sur "l'aide de la Belgique aux pays en voie de développement dans le cadre du changement climatique" (n° 17904)

03.01 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de voorzitter, dit thema is even ter sprake gekomen tijdens de marathonzitting net voor het kerstreces. Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om wat meer duidelijkheid te vragen.

Mijnheer de minister, in de Franstalige pers lees ik een scherpe verklaring van u dat er geen sprake kan zijn van een hold-up van Ontwikkelingssamenwerking en dat de financiering van de klimaatuitdaging niet zal gebeuren op het budget van Ontwikkelingssamenwerking.

Ik heb nadien de eerste minister op de televisie gehoord. Hij was minder duidelijk. Integendeel, hij zei dat het meeste van dat geld naar ontwikkelingslanden gaat.

Men moet niet van slechte wil zijn om daaruit af te leiden dat Ontwikkelingssamenwerking een stuk van de kosten zal moeten dragen.

Heeft de regering al bepaald uit welke budgettaire post ze die toegewezen 50 miljoen euro zal halen?

03.02 Minister Charles Michel: Mijnheer de voorzitter, inzake de financiering van klimaatsteun aan ontwikkelingslanden moeten wij de noden op korte termijn duidelijk onderscheiden van de rest. Op deze korte termijn is er de zogenaamde snelstartfinanciering die gedurende de volgende drie jaar moet worden geactiveerd. België heeft er zowel binnen de EU als in Kopenhagen voor gepleit dat de middelen in beide gevallen additioneel zouden zijn. Dat wil zeggen dat ze komen boven op de bestaande middelen voor armoedebestrijding in de wereld. Het akkoord van Kopenhagen van eind 2009 maakt in artikel 8 duidelijk gewag van een collectief engagement van de ontwikkelde landen om voor circa 30 miljard dollar nieuwe en additionele middelen ter beschikking te stellen voor de periode 2010-2012. Deze worden in het akkoord onderscheiden van het tweede streefcijfer van 100 miljard dollar tegen 2020 dat uit een brede waaier van bronnen zal komen.

Wat de Belgische bijdrage betreft, denk ik persoonlijk dat deze middelen voor klimaatsteun via de bestaande kanalen moeten worden besteed en dat de creatie van nieuwe instrumenten moet worden vermeden. In het kader van het begrotingsdebat zal moeten worden bekeken in welke mate bijkomende kredieten moeten worden ingeschreven voor het honoreren van de Belgische bijdrage inzake klimaatsteun. Ik ben er in ieder geval van overtuigd dat Ontwikkelingssamenwerking van dichtbij bij deze problematiek betrokken moet blijven. Klimaatverandering vormt immers een grote bedreiging voor het bereiken van de milleniumdoelstellingen. Het zijn de armste landen die het meest de gevolgen zullen ondergaan van de uitstoot waar ze zelf geen deel aan hebben.

03.03 Dirk Van der Maelen (sp.a): Ik neem nota van de verklaring van de minister. Hij herhaalt dus dat er geen middelen voor de financiering van de klimaatuitdaging zullen gehaald worden uit het budget voor Ontwikkelingssamenwerking. Zo heb ik het toch begrepen. Ik zal dat in de toekomst bewaken, mijnheer de minister.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*Le développement des questions et interpellations se termine à 10.39 heures.
De behandeling van de vragen en interpellaties eindigt om 10.39 uur.*